

BRAĆA I SESTRE DJECE S
POTEŠKOĆAMA U

RAZVOJU

ANJA JURIĆ BARAĆ, psiholog

- Istraživanja na ovu temu pokazuju da :

- Braća i sestre djece s poteškoćama u razvoju žive u značajno stresnijem oruženju od djece koja u obitelji nemaju osobu s posebnim potrebama.

- Braća i sestre djece s poteškoćama u razvoju uglavom nemaju kognitivnu i emocionalnu zrelost za nositi se sa situacijom

- Dobra podrška može voditi do pozitivnih posljedica i razvoja pozitivnih osobina i zrelosti

Faktori rizika

- Osjećaj izoliranosti i odbačenosti
- Drugačiji od vršnjaka: odnos s roditeljima
odnos s bratom sestrom
obiteljske aktivnosti
- Neinformiranost
 - nerazumjevanje bolesti ili poremećaja
 - “nerealni strahovi”

- Nedovoljna pažnja od strane roditelja

- “Potrebe djeteta s poteškoćama u razvoju važnije od potreba druge djece”

- Negativno ponašanje s ciljem skretanja pažnje ili povlačenje s ciljem olakšavanja roditelju (“sklanjanje s puta”)

- Neadekvatan odnos s roditeljima

- Loše emocionalno stanje roditelja, dijete kao podrška

- Nesigurnost → manjak samopouzdanja

- Pritisak da bude “savršeno dijete”

- Ljutnja i odbacivanje

- Dijete s poteškoćama se tretira drugačije i u slučajevima kada bi kriteriji mogli biti jednaki
 - “nepošten odnos”
-

- Sram

- Sram od ponašanja brata ili sestra
- Sram pred vršnjacima zbog kućnih obaveza
- “naučeni sram”

- Tuga

- Slabo prepoznata emocija, “slabost”
- Tuga zbog svega kroz što brat/sestra i roditelji proživljavaju
- Tuga za zdravim bratim/sestrom

- Krivnja

- “survivors guilt
 - Zbog negativnih osjećaja prema bratu ili sestri s posebnim potrebama
-

- Neizražavanje osjećaja

- Osjećaj manje vrijednosti
- Emocionalni problemi u odrasloj dobi

- Preopterećenost

- Preveliki zadatci oko brige za brata ili sestru
- Osjećaju da “nemaju izbora” ili da bi dobili pažnju i odobravanje roditelja

- Otežano stjecanje neovisnosti

- Težak proces separacije i individuacije ukoliko odgovornost prema obitelji i bliskost nisu dobro izbalansirani
 - Identitet
-

- Zabrinutost za budućnost

- “što u slučaju bolesti ili smrti roditelja?”
- “hoću li moći sama?”
- “hoću li naći partnera koji će prihvatiti brigu?”
- “hoće li moja djeca biti kao moj brat/sestra?”

Kako se ovi problemi i brige manifestiraju

- Veliki raspon reakcija
- Ovisi o djetetovoj osobnosti i emocionalnoj zrelosti
- Neprepoznavanje i ignoriranje može dovesti do problema u odrasloj dobi

Najčešća ponašanja:

- Povlačenje
 - Odlazi u sobu
 - Šutljiv, ne priča o problemima
 - Brine se za obitelj, neracionalni strahovi → anksioznost
- Ispadi
 - Traži pažnju kroz negativna ponašanja i ispade
 - Osjeća da ga se uzima “zdravo za gotovo”
 - Kažnjava

- Anksioznost i depresivnost

- Problemi sa spavanjem
- Noćne more
- Somatizacija
- Poremećaj hranjenja...

- Poteškoće u socijalizaciji

- O socijalizaciji i društvenim pravilima učimo prvenstveno u obitelji.
- Kada je u obitelji dijete s poteškoćama u razvoju ova pravila mogu biti iskrivljena i neprimjenjiva izvan kuće.

Moguće pozitivne posljedice

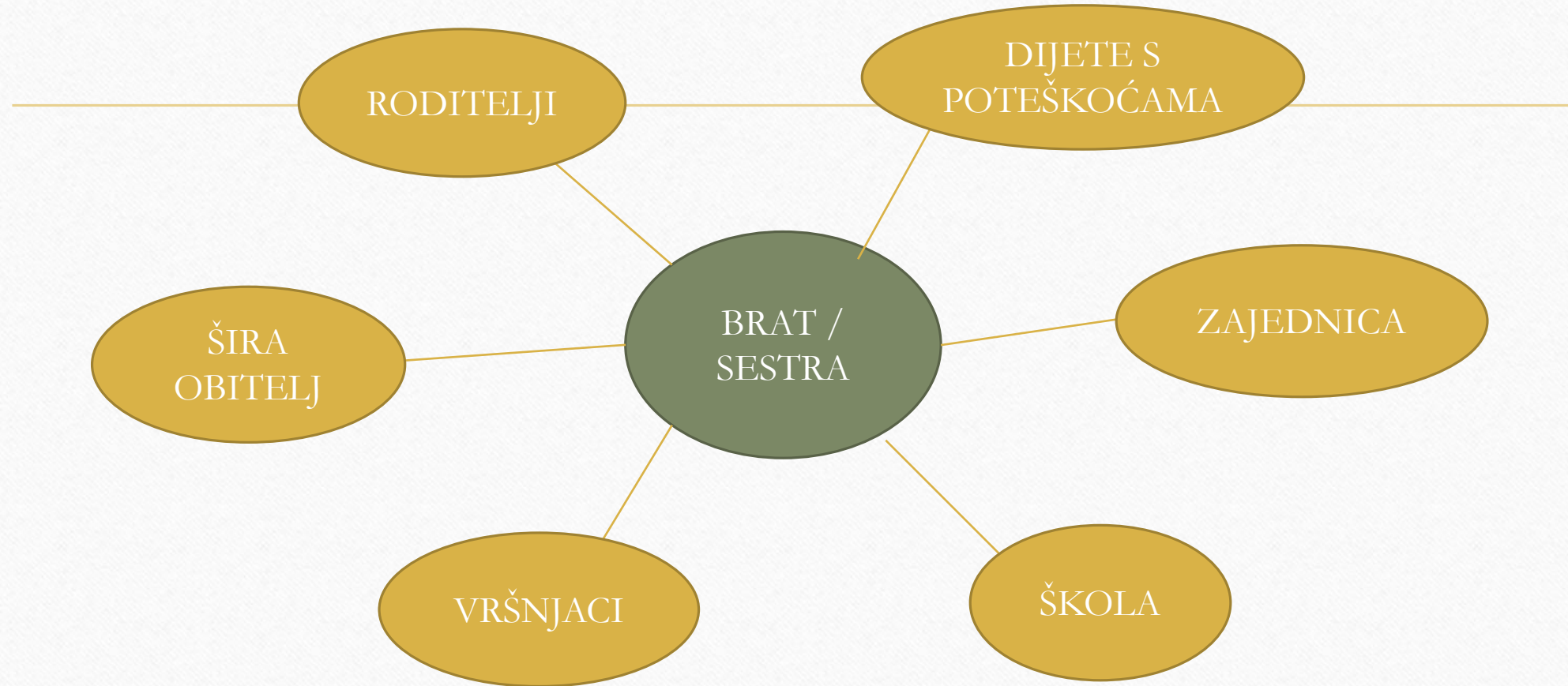
- Dobra podrška, pravilan odnos s roditeljima, zadovoljni roditelji ...
- Djeca postaju:
- Emocionalno jaka i otporna
- Tolerantna
- Suosjećajna

- Zrela
- Odgovorna
- Ponosna
- Dobro samopouzdanje i slika o sebi
- Pozitivan odnos prema različitostima
- Pomagačke profesije

Faktori koji utječu na prilagodbu

Što treba braći i sestrama

- Podrška u različitim situacijama (škola, kuća, vršnjaci...)
- Potpune i točne informacije
- Uključenost u donošenje odluka
- Pomoći u interakciju s bratom/sestrom s posebnim potrebama
- Sloboda u izražavanju pozitivnih ali i negativnih emocija
- Vrijeme nasamo s roditeljem
- Priznanje za njihov doprinos
- Sloboda i poticanje razvoja neovisnosti
- Socijalna podrška

Kao roditelj mogu:

- Odvojiti vrijeme samo za sebe i svoje potrebe
- Odvojiti vrijeme za ostale članove obitelji (djeca, supružnik)
- Priznati da ne mogu sve sam/sama
- Prihvatiti pomoć, stvoriti sistem podrške
- Podsjetiti se da su djeca ipak samo djeca i da mogu prihvatiti samo određenu količnu odgovornosti i obaveza
- Biti otvoren

- Ne osuđivati djetetove negativne osjećaje, prihvatiti ih.
 - Uključiti dijete u donošenje odluka kada god je to moguće
-
- Poticati djecu da imaju vlastite prijatelje, hobije, aktivnosti i snove.
 - Razumjeti da nije svaki problem u obitelji posljedica suživota s djetetom s posebnim potrebama
 - Dopustiti im da budu djeca

HVALA NA POZORNOSTI!

